

210538 - Sabah namazının iki rekat kılınmasının hikmeti

Soru

Sabah namazının rekatlarının sayısı, niçin diğer farz namazların rekatlarının sayısından daha azdır?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Allah Teâlâ, gece ve gündüz olmak üzere günde beş vakit namazı kullarına farz kılmış, hikmeti ve ilmiş gereği her namazın rekat sayısını da halihazırda olduğu gibi tayin etmiştir. Bu sebeple bizim üzerimize düşen görev; Allah Teâlâ'nın emrine teslim olmak, O'na boyun eğmek, O'nun emrine itaat etmek ve elçi ile mü'minlerin dedikleri gibi şöyle demektir: "İşittik ve itaat ettik."[\[1\]](#)

Bu konuda daha faydalı bilgi için [\(65877\)](#) nolu sorunun cevabına bakabilirsiniz.

İkincisi:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hanımı Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

[فُرِضَتِ الصَّلَاةُ رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ فِي الْحَضَرِ وَالسَّفَرِ، فَأُقِرَّتْ صَلَاةُ السَّفَرِ، وَزِيدَ فِي صَلَاةِ الْحَضَرِ.] رواه البخاري ومسلم

"Namaz,(Mirac'ta) mukimlikveyolculuk hallerindeikişer rekat olarak farz kılındı. Sonra yolculuk namazı olduğu gibi bırakıldı, mukimlik namazına ilâve edildi."[\[2\]](#)

İbn-i Receb -Allah ona rahmet etsin- hadisin şerhinde şöyle demiştir:

"Âişe -Allah ondan râzı olsun- şunu demek istemektedir: Allah Teâlâ, İsrâ gecesinde elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e beş vakit namazı farz kıldıktan sonra Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- yeryüzüne indi. Cebrail -aleyhisselâm-, Beytul-Makdis'te ona imam olarak kıldırıldığı namazı, mukimlik ve yolculuk hallerinde olmak üzere iki rekattan ibaretti. Sonra yolculuk namazı olduğu gibi bırakıldı, mukimlik halindeki namaza ise ikişer rekat ilave edildi. Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun- kasedettiği; özellikle dört rekatlı namazlardır." [3]

Yine Âişe -Allah ondan râzı olsun- şöyle demiştir:

فَرَضُ صَلَاةِ السَّفَرِ وَالْحَضَرِ رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ، فَلَمَّا أَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ : زِيدَ فِي صَلَاةِ الْحَضَرِ رَكْعَتَانِ رَكْعَتَانِ ، وَتُرِكَتْ صَلَاةُ الْفَجْرِ لِطُولِ الْقِرَاءَةِ، وَصَلَاةُ الْمَغْرِبِ لِأَنَّهَا وَتُرِ النَّهَارِ. [رواه ابن خزيمة وابن حبان وحسنه الشيخ شعيب الأرنؤوط في تعليقه على صحيح ابن حبان]

" Sefer ve hazar (mukimlik) namazı, (Mirâc'da) ikişer rekat olarak farz kılındı. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'de ikâmet etmeye başlayınca, hazar namazına ikişer rekat daha ilave edildi. Sabah namazı ise, kıraatının uzunluğu sebebiyle iki rekat olarak bırakıldı. Akşam namazı da gündüzün vitri sayıldığı için olduğu gibi (üç rekat olarak) bırakıldı." [4]

Başka bir rivâyet ise şöyledir:

كَانَ أَوَّلَ مَا افْتُرِضَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةُ : رَكْعَتَانِ رَكْعَتَانِ إِلَّا الْمَغْرِبَ، فَإِنَّهَا كَانَتْ ثَلَاثًا، ثُمَّ أَتَمَّ اللَّهُ [الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ وَالْعِشَاءَ الْآخِرَةَ أَرْبَعًا فِي الْحَضَرِ، وَأَقْرَأَ الصَّلَاةَ عَلَى فَرَضِهَا الْأَوَّلِ فِي السَّفَرِ.] وحسنه محققو المسند

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e farz kılınan şeylerin ilki namazdı ve ikişer rekattı. Akşam namazı bunun dışındadır. Zirâ akşam namazı üç rekat idi. Sonra Allah Teâlâ, hizada (mukimlik halinde) öğle, ikinci ve yatsı namazlarını dört rekata tamamladı. Seferde ise, namazı ilk farz kıldığı haldeki gibi (ikişer rekat olarak) bıraktı." [5]

Bu hadis, namazın ilk farz kılındığı zaman, ikişer rekat olduğunu beyan etmektedir. Daha sonra seferde olduğu gibi (ikişer rekat olarak) bırakılmış, hizada ise, ikişer rekat ilave edilmiştir. Dolayısıyla öğle, ikinci ve yatsı namazlarına ikişer rekat ilaver edilmiş, sabah namazı ise, kıraatının uzunluğu sebebiyle iki rekat olarak bırakılmıştır. Bunun içindir ki Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve

sellem-, sabah namazının iki rekatında kıraatını uzun tutar, diğer namazlarda uzun tutmazdı. Nitekim İmam Ahmed'in rivâyet ettiği hadiste olduğu gibi, bazen sabah namazının farzında Saffât sûresini okurdu.[6] Bazen de Rum sûresini okurdu.[7] Bazen de her rekatta altmış ila yüz âyet arasında okurdu.[8]

Sabah namazında kıraatın uzun oluşu sebebiyle, ilk farz kılındığındaki gibi iki rekat olarak karar kılınmıştır. Yoksa sabah namazı, kıraatının uzun oluşu sebebiyle iki rekat noksanlaştırılmamıştır.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ, Mekke'de beş vakit namazları farz kıldığı zaman, ikişer rekat olarak farz kılmıştır. Sonra seferde iki rekatta karar kılmış, haza da ise (iki rekat) ilave edilmiştir.

Nitekim Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olduğuna göre, o şöyle demiştir:

لَمَّا هَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ زِيدَ فِي صَلَاةِ الْحَضَرِ، وَجُعِلَتْ صَلَاةُ الْمَغْرِبِ ثَلَاثًا؛ لِأَنَّهَا وَتُرُ النَّهَارِ، وَأَمَّا صَلَاةُ الْفَجْرِ فَأَقْرَتْ رَكَعَتَيْنِ؛ لِأَجْلِ تَطْوِيلِ الْقِرَاءَةِ فِيهَا، فَأَغْنَى ذَلِكَ عَن تَكْثِيرِ الرَّكَعَاتِ.

"(Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-) Medine'ye hicret ettiği zaman hazar namazına (ikişer rekat) ilave edildi. Akşam namazı ise, gündüzün vitri olduğu için üç rekat olarak farz kılındı. Sabah namazına gelince, kıraatının uzun oluşu sebebiyle iki rekat olarak karar kaldı. Zirâ bu, rekatlarını arttırmanın yerine geçer." [9]

Cuma namazının hutbe sebebiyle iki rekat kısaltılması da böyledir.

Nitekim Mü'minlerin annesi Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olduğuna göre o şöyle demiştir:

اِفْتَرَضَ اللَّهُ تَعَالَى الصَّلَاةَ عَلَى نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ رَكَعَتَيْنِ رَكَعَتَيْنِ ، إِلَّا صَلَاةَ الْمَغْرِبِ فَإِنَّهَا وَتُرُ النَّهَارِ ، فَلَمَّا هَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ اتَّخَذَهَا دَارَ هِجْرَةٍ ، وَأَقَامَ بِهَا زَادَ إِلَى كُلِّ رَكَعَتَيْنِ رَكَعَتَيْنِ إِلَّا صَلَاةَ الْمَغْرِبِ فَإِنَّهَا وَتُرُ النَّهَارِ ، وَإِلَّا صَلَاةَ الْغَدَاةِ يُطِيلُ [فِيهَا الْقِرَاءَةَ ، وَإِلَّا الْخُطْبَةَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ، وَصَلَاتَهَا رَكَعَتَيْنِ مِنْ أَجْلِ الْخُطْبَةِ.] رواه ابن الأعرابي في معجمه

"Allah Teâlâ, Nebisi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e Mekke'de namazı ikişer rekat olarak farz kıldı. Ancak akşam namazı, gündüzün vitri sayıldığı için olduğu gibi (üç rekat olarak) bırakıldı. Nebi -

sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye hicret ettikten sonra hicret yurdu edinip orada ikâmet etmeye başlayınca, her iki rekata iki rekat daha ilavet etti. Gündüzün vitri sayıldığı için akşam namazı, kıratını uzun tuttuğu için sabah namazı ve Cuma günü hutbe sebebiyle Cuma namazı bunun dışında (ikişer rekat olarak) bırakıldı."[\[10\]](#)

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Ömer'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

'Cuma namazı, hutbe sebebiyle kısaltılmıştır.'

Âişe'nin sözü de bunun gibidir.

Saîd b. Cubeyr şöyle demiştir:

'Cuma namazı dört rekat idi. Daha sonra hutbe, iki rekatın yerine geçti (ve iki rekat olarak kısaltıldı)."[\[11\]](#)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[\[1\]](#) Bakara Sûresi: 285

[\[2\]](#) Buhârî, hadis no: 1090. Müslim, hadis no: 685

[\[3\]](#) Fethu'l-Bârî, c: 2, s: 327

[\[4\]](#) İbn-i Huzeyme, hadis no: 305. İbn-i Hıbban, hadis no: 2738. Şuayb el-Arnaût, İbn-i Hıbban'ın sahihinin ta'likinde hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.

[\[5\]](#) İmam Ahmed Müsnedi, hadis no: 26338. Müsnedi tahkik edenler, hadisin hasen olduğunu belirtmişlerdir.

[6] İmam Ahmed Müsnedi, hadis no: 4989. Müsnedi tahkik edenler, hadisin hasen olduğunu belirtmişlerdir.

[7] Yine İmam Ahmed Müsnedi, hadis no: 15873. Müsnedi tahkik edenler, hadisin hasen olduğunu belirtmişlerdir

[8] Buhârî ve Müslim

[9] Mecmû'u'l-Fetâvâ, c: 23, s: 114

[10] İbn-i'l-A'râbi Mu'cemi, hadis no: 1447

[11] el-Muğnî, c: 2, s: 224